

12

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ नांदेड (४३१ ६०६)

seen
28/3/24

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड.

पदवी अभ्यासक्रमासाठी (U.G.C.) प्रकल्पलेखन प्रबंधिका

(Project Work Book)

हनुमान शिक्षण प्रसारक मंडळ संचालित,

कै.रमेश वरपुडकर कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय
सोनपेठ जि.परभणी (४३१५१६)

शैक्षणिक वर्ष: 2023-2024

PRINCIPAL

Late Ramesh Warpudkar Arts. & Com -
College, Sonpeth Dist. Parbhani

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड.

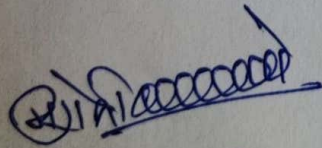
स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ
नांदेड ४३१ ६०६

प्रकल्पलेखन प्रबंधिका
(Project Work Book)

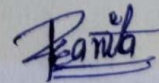
- महाविद्यालयाचे नाव : कै.रमेश वरपुडकर कला, वाणिज्य व विज्ञान
महाविद्यालय, सोनपेठ जि.परभणी
- शैक्षणिक वर्ष : २०२३-२०२४
- विद्यार्थ्याचे नाव : प्रणिता प्रल्हाद गव्हाणे
- वर्ग : बी.कॉम तृतीय वर्ष
- बैठक क्रमांक : CT-37054.
- प्रकल्पकार्याचे शिर्षक : श्री कॉम्प्युटर सोनपेठचा अभ्यास
- मार्गदर्शक प्राध्यापकाचे नाव : प्रा.डॉ.एम.डी. कच्छवे

प्रमाणपत्र

प्रमाणीत करण्यात येते की, मी प्रणिता प्रल्हाद गव्हाणे
वर्ग बी.कॉम तृतीय वर्ष विषय 'श्री कॉम्प्युटर सोनपेठचा अभ्यास'
या विषयावर मार्गदर्शक प्राध्यापक व विद्यापिठाच्या नियमावलीतील
सूचनेप्रमाणे प्रबंध तयार केला आहे. या विषयावर गोळा केलेल्या
सामग्री वरच ही प्रबंधिका असून स्वतःच्या हस्तक्षरात लिहीली
आहे. या विषयावर महाविद्यालयात इतर कोणत्याही विद्यार्थ्यांने
प्रबंधिका लिहीली नाही.

प्रा.डॉ.एम.डी.कच्छवे
मार्गदर्शक

प्रणिता प्रल्हाद गव्हाणे
विद्यार्थी / विद्यार्थ्यांनी

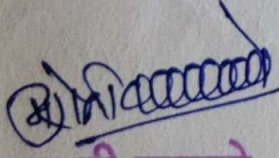
दि 28/03/2024

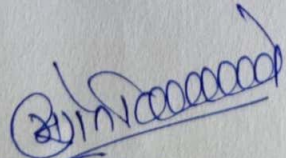

प्रमाणपत्र

(2023-24)

प्रमाणित करण्यात येते कि, मी प्रणिता प्रल्हाद गव्हाणे वर्ग बी.कॉम तृतीय विषय 'श्री कॉम्प्युटर सोनपेठचा अभ्यास' विषयावर मार्गदर्शक प्राध्यापक व विद्यापिठाच्या नियमावलीतील सुचनेप्रमाणे प्रबंधिका तयार केली आहे. सदर प्रकल्पकार्य प्रबंधिका हि संबंधित विद्यार्थीनीने स्वतःसंकलित केलेल्या लेखन सामग्रीवर आधारित असून स्वतःच्या हस्ताक्षरात लिहिली आहे या महावधिलयात याविषयावर इतर कोणत्याही विद्यार्थ्यांस/विद्यार्थीनीस लिहण्याची परवानगी दिली नसून ही एकमेव प्रबंधिका आहे.

प्रा.डॉ.एम.डी.कच्छवे
मार्गदर्शक

Dr.M.D. Kachave
Research Supervisor
M.Com., M.Phil, B.Ed, Ph.D
Late Ramesh Warpudkar College
Sonpeth, Dist.Parbhani (M.S.)

प्रा.डॉ.वसंत सातपुते
PRINCIPAL
Late Ramesh Warpudkar Arts. & Com.
College, Sonpeth Dist. Parbhani

★ अनुक्रमिका ★

प्रकरण 1 ले → A) प्रस्तावना.
B) विषयाची निवड.
C) MS-CIT चे महत्त्व.

प्रकरण 2 रे → A) MS-CIT विषयी माहिती.
B) माहिती व अर्थव्यवस्था.
C) महत्त्व.
D) प्रकार.

प्रकरण 3 रे → A) इतिहास
B) परमगिन्या इतिहास.
C) परमशीची आधुनिक स्थिती.
D) शानपठ्या इतिहास.
E) शानपठ्या आधुनिक स्थिती.

प्रकरण 4 चे → A) MS-CIT दुकांभूचे व्यवस्थापन.
B) शुद्धीका दुकाण.
C) संगणकाची उपलब्धता.
D) भाडवनाचे व्यवस्थापन.
E) MS-CIT चे ठिकाण.

इत्तमत्

Date : _____

Page No.: 2

प्रकरण 5 वे → MS-CIT समोश् असतानल्ल्या
अडचणी.

प्रकरण 6 वे → MS-CIT वर आलेल्या अडचणी
व त्यावर उपाय भोजना.

प्रकरण 7 वे → निष्कर्ष सुचना आणि
शिफारस.

SPIDER-MAN

प्रसंग आनुवंशिक आधुनिक यंत्राशास्त्र सर्वे
 पहिल संगणक रोने. अनालिटिकल
 इंग्लिश हे 1833 ते 1871 च्या सुमारास
 ब्रिटिश मॉगिटर चार्ल्स बबेज यांनी
 तयार केलेल्या आणि बनवलेले एक
 साधन होते. इंग्रजी यांत्रिक अभियंता
 आणि पॉलिमथ चार्ल्स बबेज यांनी
 प्रोग्रामबल कॉम्प्युटरचा संकल्पना निमग्न
 केली. 19 व्या शतकात चार्ल्स बबेज यांनी
 पहिल्या यांत्रिक संगणकाचा शोध लावला.
 अथवा पहिला संगणक तयार केला. तो
 आजच्या संगणकाचा पाया होता. म्हणून
 चार्ल्स बबेज यांनी संगणकाचा शोध
 लावला अस म्हणले जाते. कितफोड
 बेशी यांनी एक वर्षाने म्हणजे 1938
 साली त्यांनी 2000 निर्वात बनवला
 हा कॉम्प्युटर खुप गरम पहायचा.

मानवी जीवनामध्ये बतर घटकाप्रमाणे
 online विक्रसात्मा -चालना मिळाली
 online मूळ काम अधिक जमद गतीने
 होत गेले. त्यामध्ये जमद गतीने
 हा कोर्स काढल्यामुळे प्रत्येकाच्या MS-ऑफिस
 कंप्युटर व गन मिळत गेले. व
 online काम ही अतीशय जमद गतीने
 होऊ लागली. कॉम्प्युटर आल्यापासून
 खुप काही कामे जमद गतीने होऊ
 लागली. कॉम्प्युटर मूळ online काम,
 नोकरी व्यवसाय, खुप काही कोर्स विधाने
 व हे साक्ष्यात्मा आवडु लागले. त्या मध्ये
 आपण टंकलेखनातील कौशल्य (टायपिंगमधील)
 कौशल्य ले online युगामध्ये करणे
 शिकवू लागते. वैश्विक पद्धतीने दोषरहित
 बंधने अथवा देवनागरी (मराठी
 अथवा हिंदी या भाषामध्ये टंकलेखन
 (टायपिंग)

★ दैनिक जीवनासाठी डिजिटल कौशल्य व
 विविध माध्यम अॅपस आणि
 वेबसाईटसच्या मदतीने उच्चप्रतीचे
 जीवन जगण्यासाठी आणि जीवनाचे
 व्यवस्थापन करण्यासाठी वेबसाईट
 आणि अॅपस व.

भारतात बहुतांश लोक online व्यवसाय करताना. म्हणूनच आपला देश online युगामुळ प्रगतिशील बनत आहे. अशाप्रकार खात्री व सरकारी मूल्य केंद्र सुरु होत असल्याने online केंद्र ही मोठ्या स्वरूपात बनत आहेत. तेव्हातुन लाखो विद्यार्थ्यांचे भविष्य घडत आहे. अशा प्रकारची online व्यवसाये ही सरकारची जबाबदारी आहे.

MS-CIT मध्ये सेवांची उपलब्धता करवून दिल्या जात आहेत. MS-CIT मुळ आधुनिक भारत घडत आहे. online व्यवसायामुळ भारत हा खूप प्रगत बनत हे साबितला आहे. लाखो विद्यार्थी MS-CIT कोर्स करवून नाव करत आहेत. महाराष्ट्र शासनाने सुरु केलेल्या MKCL माफत MS-CIT ना खूप क वाप मिळत आहे.

★ Ecitizenship कौशल्ये ★

शासनाच्या अनेक सेवा आणि योजनांकरिता एक जबाबदार नागरिक व्हा.

या शासनाच्या सेवा अथवा हेल्प लाईन कमीक ऑनलाईन प्राप्त करू शकतो.

मी शासनाच्या सेवा अथवा हेल्प लाईन कमीक ऑनलाईन प्राप्त करू शकतो.

मी जन्म दाखल्याकरिता ऑनलाईन अर्ज करू शकतो.

मी सा वयाच्या दाखला, राष्ट्रियत्व आणि अधिवृत्ताच्या प्रमाणपत्रासाठी ऑनलाईन अर्ज करू शकतो.

मी आधार कार्ड कार्डला अर्ज करू शकतो.

इत्फत्त®

Date : _____

Page No.: 9

★ २१ व्या शतकातील online अभ्यासाची
कारण्ये ★

- २१ व्या शतकात अभ्यासाच्या पध्दतीतील
बहुल आणि त्यातून पुरपुर लाभ
घेणे.
- अधिक मी अभ्यासकरिता लागणूच्या विषयांची
माहिती गुगलवर शोधू शकतो.
- मी ऑनलाईन क्विझ गोपनी अथवा
उत्तम प्रकारचे सर्व भाषांमधून साहित्य
एकू शकतो.
- मी अद्यावत माहिती निव्वविण्याकरिता
विकिपिडिया वापरू शकतो.
- मी वॉल्विक व्हिडियो (you tube) ऑनलाईन
पाहू शकतो.
- मी ऑनलाईन जगाची माहिती मिळवू
शकतो.
- मी mindmap tool वापरून अनेक
कल्पना व्यक्त करू
शकतो.

SPIDER-MAN

B) विषयाची निवड

ms-का म्हणजे माहिती वंत्रज्ञानाची (आयटी) साक्षरता प्रदान करणारा अभ्यासक्रम आहे. याची सुरुवात सन 2001 मध्ये मकर यांच्याकडून करण्यात आली. आयटी साक्षरता प्रदान करणारा हा अभ्यासक्रम संपूर्ण महाराष्ट्रात अतिशय लोकप्रिय आहे.

21 व्या शतकात ज्ञानविस्ताराचे अत्यंत परिणामकारक माध्यम म्हणून डिजिटलचे रूप (डिजिटल लायब्रेशन) अनेक प्रकारच्या डिजिटल स्वरूपाच्या सहयोगाने उदयास आले. डिजिटली संपादन, डिजिटली संग्रहित करणे आणि डिजिटल व्यवस्थापन इत्यादी गोष्टी शुलभ झाल्या. साहाय्यिक खाजगी, व्यावसायिक आणि सामाजिक जीवनात प्रत्येकाला या सर्व गोष्टी अत्यावश्यक झालेल्या आहेत. 21 व्या शतकात जगण्याच्या पद्धतीने असा एक क्रांतिकारी बदल झालेला आहे.

★ या अभ्यासक्रमात समाविष्ट असलेल्या गोष्टी★

- ① MKCL सर्वांगी ई-लर्निंग क्रांती.
- ② वेसल्या जातीय सराव सत्र.
- ③ प्रयोगिकृत व्यावसायिकांकडून शिकण्याची श्रुविन्धा
- ④ शैक्षणिक संवाद, मुख्यमापन आणि सहकार्य.
- ⑤ वाचायना आणि समग्रण घेण्यासाठी उच्चदक्षिणी सचित्र पुस्तके.

★ निवडक प्रशंसनीय गोष्टी★

प्रणिता बाळगणे जी. परभणी ता. सोनपेठ येथे
 शिक्षण घेत असून मी रमेश वरपुडकर
 विद्यालयामध्ये शिक्षण घेत मला
 कॅम्प्युटर शिकायची इच्छा होती मी MS-CIT
 च्या समुद्देशन केंद्रात माहिती घेतल्यानंतर
 मी MS-CIT च्या अभ्यासक्रमात
 सामील झाले.
 साल

इतफत

Date : _____

Page No.: 12

या अभ्यासकामामुळे आता मी
मुख्य लक्षणे भावना बरीनीना आणि
पावर फ्लिटमध्ये प्राज्ञक पूर्ण करण्याकरिता
सक्षम करता. विज्ञानाशी प्राज्ञक संबंधित
अनेक विषयांची माहिती आवि
त्याकरिता लागणारे विविध इमेजेस
इंटरनेटमध्ये मी आता शोधू शकते.
कुणाच्याही सहकार्याशिवाय मी आता
आनलाइन गॅस नोंदणी विजयी
देयक आणि अन्य विभागात
शरणाही करा शकतो मी अनेक
घरबसण्या ऑनलाइन कार्य करू
शकते.

MS-Word हा मसुदा आवडता कोर्स
निवडलेला असल्यामुळे मी हा विषय
आहे.

SPIDER-MAN

MS-CIT चे महत्त्व.

साधारणता कॅम्प्युटर हे सवनिष्क माहिती आहे. आजच्या आधुनिक काळामध्ये तर लक्षण मुख्यप्राप्त अ मोठ्यांपर्यंत सवनिष्क कॅम्प्युटर येण गजनेचे बनले आहे. एम. एस. सी. आणि ही हे देखील कॅम्प्युटर संबंधीचा एक कोर्स आहे. ज्यामध्ये कॅम्प्युटरच्या संबंधित सर्व काही माहिती आणि कॅम्प्युटरचे ज्ञान दिले जाते. आजच्या लक्षामध्ये आपण एमएस - सीआयटी म्हणजे काय? आणि MS-CIT Full Form in marathi पाहणार आहोत.

MS-CIT म्हणजेच "Maharashtra state certificate in information technology". MS-CIT चा मराठी मध्ये अर्थ होतो की महाराष्ट्र स्टेट सर्टिफिकेट इन इन्फॉर्मेशन टेक्नॉलॉजी.

MS-CIT हा कोर्स कॅम्प्युटर शिकण्यासाठी अलीकडे मोठ्या प्रमाणात पुरवठा केला जातो. बहुतेक विद्यार्थी दरवर्षीचे पेपर आय्यानंतर निश्चितपणे MS-CIT हा कोर्स करतात.

MS-CIT हा कंप्युटर च्या खूप बेसिक लेवेल पाठ्य कोर्स आहे. साधारणतः आठवी इतर सर्व विद्यार्थी हा कोर्स निश्चिंतपणे करतात. कंप्युटर हा अधिक माहिती जाणून घेण्यासाठी हा कोर्स फायद्याचा ठरतो. शासनाचे MS-CIT चे सिव्णार सर्टिफिकेट हे अविषयामध्ये फायद्याचे ठरते. महाराष्ट्र

कोही विद्यार्थी MS-CIT हा कोर्स करवून नोकरी सुद्धा करतात. त्यामुळे प्रत्येक विद्यार्थ्यांना MS-CIT हा कोर्स खूप फायद्याचा ठरतो.

* MS-CIT कोर्स साठी आवश्यक पात्रता *

साधारणतः MS-CIT हा कोर्स कोणालाही करता येतो. आठवीत असलेल्या विद्यार्थ्यांपासून ते पदव्युत्तर विद्यार्थ्यांपर्यंत सर्वांना MS-CIT हा कोर्स करण्यासाठी पात्र ठरतात. तसेच इतर कोर्स प्रमाणे MS-CIT हा कोर्स साठी कुठल्याही अटी आणि नियम नाहीत.

* MS-CIT कोर्स चा काबावधी *

MS-CIT हा कोर्स साधारणता तीन ते चार महिन्यांचा असतो. जर एखाद्या अकडमीमध्ये MS-CIT हा कोर्स सहा एखाद्या प्रिदयाख्या वेंचकीक रित्या दोन ते तीन त्रास दिले जातात. तसेच हा कोर्स तीन महिन्यांमध्ये पूर्ण होऊ शकतो.

तसेच MS-CIT साधारणतः तीन ते चार हजार एवढी फी असते.

* MS-CIT कोर्स मध्ये काय शिकवले जाते *

MS-CIT कोर्स मध्ये सुरुवातीला कंप्युटरचे बेसिक बाब दिले जाते. कंप्युटर च्या विविध भागांची ओळख करवून दिली जाते. तसेच कंप्युटर वरून जाणू करायचे कसे बंद करायचे याची देखील माहिती दिली जाते.

त्यानंतर MS-CIT या कोर्स मध्ये पुढील प्रमाणे सिल्यबस घेतला जातो. MS-CIT या संपूर्ण कोर्समध्ये (theory), प्रॅक्टिकल आणि ERA शिकविले जाते.

SPIDER-MAN

- 1] Window 7 किंवा window 10
- 2] internet
- 3] MS-Word 2013
- 4] MS Excel 2013.
- 5] MS PowerPoint 2013.
- 6] MS outlook
- 7] ERA
- 8] theory

इत्यादी संबंधित सर्वाही MS-Office या कोर्स मध्ये शिकविले जाते.

★ संशोधन पद्धती ★

★ प्रस्तावना :-

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा
विद्यापीठ नांदेड यांनी B.com तृतीय
वर्षाचा प्रकल्प लेखन हा विषय
देवलेला आहे. संशोधन करत असताना,
मी संदर्भ ग्रंथ, प्रस्तावना इंटरनेट
अशा बऱ्यादींचा वापर करून प्रकल्प
लेखन पूर्ण केलेला आहे. मी हा
प्रकल्प "श्री. कॉम्प्युटर सोनपेठचा अभ्यास"
प्रकल्प निवडलेला आहे. सध्या
प्रकल्पासाठी मि एकूण 7 प्रकरणात मांडणी
केलेली आहे.

★ संशोधनाची उद्दिष्टे :-

"श्री कॉम्प्युटर सोनपेठचा
अभ्यास' या प्रकल्प लेखनाची खात्री
उद्देश निश्चित करण्यात आले आहेत.

- ① कॉम्प्युटरची संकल्पना स्पष्ट करणे.
- ② कॉम्प्युटरच्या आर्थिक स्थितीचा अभ्यास करणे.
- ③ कॉम्प्युटरच्या वावरीत येणाऱ्या समस्यांचा अभ्यास करणे.
- ④ कॉम्प्युटरच्या वावरीत वर उपाययोजना सुचवा.
- ⑤ निष्कर्ष काढणे.

★ संशोधनाची ग्रहितके : कोणत्याही समस्येचे
 संशोधकाचा वैज्ञानिक पद्धतीने अध्ययन
 करावे लागते. त्याला त्या पद्धतीने
 अध्ययन करावे लागते. त्याला त्या
 विषयाचे ज्ञान असणे आवश्यक असते.
 संशोधनाचे कार्य योग्य पद्धतीने पूर्ण
 करण्यासाठी काही संकल्पना ग्रहित घराब्या
 लागतात. संशोधकाने संशोधनासाठी ग्रहित
 घरामुळे विधान म्हणजे ग्रहित होय.
 खालीलप्रमाणे ग्रहित कल्प निश्चित करण्यात
 आलेली आहेत.

①

② सोनपेठ वालुका शुपीक आहे.

③ या व्यावसायातून मोठ्या प्रमाणात आर्थिक
 उलाढाल होते.

★ संशोधनाची व्याप्ती :
 श्री. कॉम्प्युटर पुरताच प्रस्तुत प्रकल्प लेखनासाठी
 मर्यादित आहे.

★ संशोधन कालखंड :
 दोन वर्षांचा कालखंड शहर प्रकल्प लेखनासाठी
 आलेला आहे. निश्चित करण्यात
 आला आहे. (2021-2022 आणि 2022-2023)

★ संशोधनाची मर्यादा :-

लेखनासाठी प्राथमिक सहर्ष प्रकल्प सामग्रीचा
वापर करण्यात आलेला आहे. दुय्यम

① प्रस्तुत प्रकल्प लेखन हे सी. कॉम्प्युटर
शोनपठ पुरता मर्यादित आहे.

② फक्त आर्थिक उलाढालीचा आणि
समस्याचा अभ्यास करण्यात आलेला आहे.

★ तथ्ये सामग्रीचे स्रोत :-

① प्राथमिक माहितीचे स्रोत.

② दुय्यम माहितीचे स्रोत.

i) प्राथमिक माहितीचे स्रोत :-

विश्लेषण समस्या विषयी सामाजिक संशोधनात
करावे लागते. सामाजिक तथ्ये संकलन
प्रभावलीला अत्यंत महत्वाचे स्थान
आहे. प्रस्तुत प्रकल्प प्रकल्प पूर्ण करताना

संबंधीता कडुन प्रवनावनी भरन घेयात
भाली.

2) दुय्यम माहितीचे स्रोत :-

या मध्ये
संबोधनकर्ता प्रकाशित आणि अप्रकाशित.
कौगदपत्र, अख्वाल पत्र, दैनंदिन, संदर्भ
ग्रंथ, दैनिक वर्तमान, पत्रातील
इत्यादींचा वापर करता.

प्रकरण - 7

* निष्कर्ष, सूचना व शिफारस -

अभ्यासानुन व्यवस्थापन	प्रस्तुत अस कहत	व्यवस्थापन लक्षित असत.	केव्हाच्युनंतर चेक अनेक	कि,
प्रकार-स्था योजना	अडचणी प्रस्तुत	भाण व्यवस्थापन	त्यावर करण्यात	अपत्य
आलेल्या	आहेत.	ते	पुढील	प्रमाणे

* परिनिष्कर्ष -

① सेनपेठ येथील श्री. कॉम्प्युटर व
हे MS-CIT चे आपण व्यवस्थापन व
त्याबद्दल माहिती पाहिली.

② सेनपेठ येथील नालुक्यात श्री. कॉम्प्युटर
चे होडक सर हे आपल्या व्यवस्थापनाला
प्रामाणिकपणे मानवतात.

③ श्री. कॉम्प्युटर चे काम पाहण्यासाठी
ते स्वतः मेलनत होतात.

④ बोरेर गावण्या व जवळील विद्यार्थ्यांना
मस-टा मफत भरपूर सेवा प्रदान
होत. त्यामुळे या या
परिसरात मोलाचे योगदान आहे.

⑤ श्री. कॉम्प्युटर हे कसल्याच प्रकारचा
विद्यार्थ्यांना भेदभाव न करता
व्यवसाय सुरूवात पो न्यालवतात
व विद्यार्थ्यांना सेवा देतात.

⑥ श्री. कॉम्प्युटर हे सहरातील विद्यार्थ्यांना
साठी लाभदायी ठरत.

★ सूचना व बिफारस :-

① सामान्यता विद्यार्थ्यांसाठी कॉम्प्युटरच्या
MS-CIT हा कोर्स उपाय ठरवला
व आज भारतात 100% विद्यार्थ्यांना
विद्यार्थी हे आपले MS-CIT हा कोर्स
पूर्ण करतात.

② आपण प्रकल्पाच्या सुरुवातीला पारिले
की व्यवसाय सुरु करण्यासाठी
सुरकार नुमदाली लोन देत व द्या
पशा नुमदाली अर्थव्यवस्था वाढवावी
यासाठी नुमदी व्यवसाय करतात.

③ देशात नवे तर पूर्ण जगात MS-CIT
ये महत्त्व फार आहे. कारण एकदा
विद्यार्थी त्याचा कोर्स MS-CIT पूर्ण
करण्यासाठी MS-CIT कडे वाक वेतो.

④ तर नुमदी एक व्यवसाय म्हणून न
करता एक समाजात चांगले व्यक्ती
म्हणून सुट्टी बनवू शकता.